

จันทพร ทานนท์, วรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม, บวรวรรณ ดิเรกโคก, ธราวิทย์ อุปพงษ์

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 12 ระหว่างวันที่ 23 - 29 มีนาคม 2557 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้หวัดใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบผู้ป่วยรวม 222 ราย อัตราป่วยร้อยละ 22.79 พบการระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคไข้หวัดใหญ่ ผู้ป่วย 222 ราย จากนักเรียนทั้งหมด 974 ราย เป็นเพศชายทั้งหมด อายุระหว่าง 18 - 24 ปี ผู้ป่วยเป็นนักเรียนโรงเรียนนายสิบทหารบก ค่ายทหารแห่งหนึ่ง ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557 ด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ ไอ เจ็บคอ และปวดกล้ามเนื้อ รายสุดท้ายป่วยวันที่ 26 มีนาคม 2557 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลค่ายธนะรัชต์ แผนกผู้ป่วยนอก 221 ราย แผนกผู้ป่วยใน 1 ราย แพทย์วินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ ซึ่งผู้ป่วยอาการรุนแรง 1 ราย รักษาในหอผู้ป่วยวิกฤติ เนื่องจากมีอาการปอดอักเสบ อ่อนเพลีย หายใจเจ็บหน้าอก มีไข้สูง 38 องศาเซลเซียส ความดันโลหิตต่ำ 72/40 มิลลิเมตรปรอท อัตราการเต้นของหัวใจ 24 - 30 ครั้งต่อนาที ผลตรวจเอกซเรย์ปอด พบ infiltration รักษาตัวในโรงพยาบาล 2 วัน อาการดีขึ้นและแพทย์ให้ออกจากโรงพยาบาล แพทย์เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ยืนยันไข้หวัดใหญ่ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 4 จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 5 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ด้วยวิธี PCR พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ (H1N1) 2009 จำนวน 4 ราย และรอผลการตรวจหาเชื้อแบคทีเรีย 1 ราย

สิ่งที่ดำเนินการให้ครูฝึกคัดกรองนักเรียนที่มีอาการสงสัยไข้หวัดใหญ่ ส่งหน่วยตรวจโรค และแจ้งนายทหารเวชกรรมป้องกันโรงพยาบาลค่ายธนะรัชต์ทุกวัน จนสถานการณ์โรคสงบ ให้นักเรียนหยุดเรียนอย่างน้อย 5 วัน กรณีมีนักเรียนป่วยมาเรียนควรปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การล้างมือด้วยน้ำและสบู่ การปิดปากจาม เมื่อมีอาการไอ จาม การสวมหน้ากากอนามัย และไม่ใช่ของร่วมกับบุคคลอื่น ควรเพิ่มจุดล้างมือในโรงอาหารและอาคารเรียน ให้ความรู้ในการป้องกันโรคแก่นักเรียนทุกคน กำหนดแผนการให้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในนักเรียนนายสิบและทหารกองเกินในปีต่อไป

2. โรคไข้หวัดใหญ่ จังหวัดสมุทรปราการ พบผู้ป่วยเสียชีวิต 1 ราย เป็นชายไทย อายุ 43 ปี ขณะป่วยพักอยู่ตำบลบางครุ อำเภอบางพลี โรคประจำตัว คือ ความดันโลหิตสูง อาศัยอยู่กับครอบครัว มีสมาชิกในบ้าน 5 คน ได้แก่ ภรรยา บิดาและมารดาของภรรยา และน้องชาย 1 คน เริ่มป่วยวันที่ 15 มีนาคม 2557 ด้วยอาการไข้สูง หนาวสั่น ไอไม่มีเสมหะ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามตัว ซื้อยา Amoxy-clavulanic acid มารับประทาน อาการไม่ดีขึ้น จึงไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง แรกพบว่ามีอุณหภูมิสูง (39 องศาเซลเซียส) ชีพจร 114 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 22 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 164/99 มิลลิเมตรปรอท และตรวจพบเสียงปอดผิดปกติทั้งสองข้าง (fine crepitation both lungs) ผลการตรวจเอกซเรย์ทรวงอกพบแผ่นฝ้าขาวในปอดทั้งสองข้าง เล็กน้อย ส่งตรวจชุดคัดกรองไข้หวัดใหญ่ (Rapid test) ให้ผลบวกต่อไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ ผลตรวจความสมบูรณ์เลือดพบว่ามีเม็ดเลือดขาว 7,950 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร นิวโทรฟิลส์ร้อยละ 85 ลิมโฟไซต์ร้อยละ 12 ความเข้มข้นของเลือดร้อยละ 42 และเกล็ดเลือด 178,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร แพทย์วินิจฉัยโรคปอดบวมจากไวรัสไข้หวัดใหญ่ รับไว้เป็นผู้ป่วยใน ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส Oseltamivir 75 มิลลิกรัม รับประทานเข้าเย็นและยาปฏิชีวนะ 2 ชนิด ได้แก่ Ceftriaxone 2 กรัม ฉีดเข้าเส้นเลือดดำวันละครั้ง และ Clarythromycin 500 มิลลิกรัม รับประทานเข้าเย็น วันที่ 19 มีนาคม 2557 ผู้ป่วยไข้ลดลง อาการทั่วไประดับดีขึ้น แต่ยังไอมาก วันที่ 20 มีนาคม 2557 ผู้ป่วยมีไข้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ตรวจเอกซเรย์ทรวงอก พบว่ามีฝ้าขาวเพิ่มขึ้นทั้งสองข้าง ส่งสารคัดหลั่งทางเดินหายใจตรวจหาสารพันธุกรรมของไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบสารพันธุกรรมของไวรัสไข้หวัดใหญ่ H1N1/2009 แพทย์สั่งเพิ่มขนาดยาต้านไวรัส Oseltamivir เป็น 150 มิลลิกรัม รับประทานเข้าเย็น และยา Dexamethasone 4 มิลลิกรัมทางหลอดเลือดดำทุก 6 ชั่วโมง วันที่ 21 มีนาคม 2557

ผู้ป่วยอาการดีขึ้น ไข้ลดลง เหนื่อยลดลง ไอลดลง วันที่ 22 มีนาคม 2557 ผู้ป่วยมีอาการแยลง มีอาการหอบเหนื่อยมาก ไอออกมาเป็นฟอง และมีระบบทางเดินหายใจล้มเหลว แพทย์ใส่ท่อช่วยหายใจ เอกซเรย์ทรวงอกพบแผ่นฝ้าขาวเพิ่มขึ้น และส่งต่อไปรักษาโรงพยาบาลอีกแห่งหนึ่ง เวลา 09.50 น. ของวันเดียวกัน ผู้ป่วยไม่ตอบสนองต่อการรักษาและเสียชีวิต วันที่ 23 มีนาคม 2557 เวลา 08.42 น. แพทย์สรุปการเสียชีวิต progressive pulmonary edema ทีม SRRT สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ ลงสอบสวนโรคบ้านผู้ป่วยที่ไม่พบผู้ป่วยที่มีอาการทางเดินหายใจในครอบครัว ให้ยาต้านไวรัส Oseltamivir คนในครอบครัว 2 ราย ในวันที่ 23 มีนาคม 2557 และพบว่าเพื่อนร่วมงาน 1 ราย มีอาการทางเดินหายใจร่วมผู้ป่วย และขณะนี้หายปกติ สิ่งที่ต้องการเฝ้าระวังผู้สัมผัสในครอบครัวและในสถานที่ทำงาน ผู้สัมผัสในบุคลากรของโรงพยาบาลทั้งสองแห่ง หากมีไข้ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อเก็บตัวอย่างส่งตรวจและให้การรักษาทันที เฝ้าระวังแนะนำให้เจ้าหน้าที่บุคลากรของโรงพยาบาลทั้งสองแห่งฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่ ดำเนินการศึกษาทางโมเลกุล Whole genome sequencing และตรวจการดื้อยา Oseltamivir ของเชื้อ รวมทั้งตรวจชิ้นเนื้อด้วย immunohistochemistry เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงระดับเซลล์ภายในปอด ณ ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ไอกรน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบผู้ป่วย 1 ราย เพศหญิง อายุ 1 ปี ประวัติการรับวัคซีนครบตามเกณฑ์ ขณะป่วยพักอยู่ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เริ่มป่วยวันที่ 18 มีนาคม 2557 ด้วยอาการคล้ายไข้หวัด ไอเป็นชุด มีเสียงหายใจเข้าดังฮู้ป (whoop) หลังอาการไอ และอาเจียน วันที่ 20 มีนาคม 2557 ไปรักษาที่คลินิกเอกชน อาการไม่ดีขึ้น จึงไปรักษาที่โรงพยาบาลบางสะพาน วันที่ 21 มีนาคม 2557 แพทย์รับเป็นผู้ป่วยใน ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบปริมาณเม็ดเลือดขาว 22,800 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ลิมโฟไซต์ร้อยละ 36.4 แพทย์ให้การรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ Erythromycin syrup ขนาด 250 มิลลิกรัม และได้เก็บ Nasopharyngeal swab ส่งตรวจด้วยวิธี PCR ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 4 สมุทรสงคราม พบ *Bordetella pertussis* วันที่ 25 มีนาคม 2557 แพทย์ให้ผู้ป่วยกลับบ้าน และนัดติดตามอาการวันที่ 4 เมษายน 2557 สิ่งที่ต้องการ ค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดในครอบครัว ทั้งหมด 5 คน มีประวัติวัคซีนชัดเจน 3 คน ทุกคนมีอาการป่วยทางเดินหายใจ แพทย์ให้ยาปฏิชีวนะ (Azithromycin) และวางแผนค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชนและศูนย์เด็กเล็ก

4. อุบัติเหตุรถตกเหว จังหวัดตาก พบผู้ประสบอุบัติเหตุทั้งหมด 52 ราย บาดเจ็บ 21 ราย เสียชีวิต 31 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 59.6 วันที่ 24 มีนาคม 2557 เวลา 20.20 น. เกิดอุบัติเหตุรถตกเหว บริเวณทางหลวงใกล้บ้านตากลานสาง ตำบลแม่ท้อ อำเภอแม่สอด ในเส้นทางดอยหลวง ตาก - แม่สอด ผู้ประสบอุบัติเหตุทั้งหมด 52 ราย เพศชาย 17 คน เพศหญิง 35 คน เสียชีวิตทั้งหมด 31 ราย (ชาย 8 ราย, หญิง 23 ราย) ช่วงอายุ 19-66 ปี เสียชีวิตในที่เกิดเหตุทันที 27 ราย และที่โรงพยาบาล 4 ราย ผู้บาดเจ็บทั้งหมด 21 ราย นำส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 19 ราย เพศชาย 7 ราย เพศหญิง 12 ราย ผู้ป่วยที่ต้องได้รับการผ่าตัดทันที 8 ราย ในจำนวนนี้มีผู้บาดเจ็บ 1 ราย เป็นเพศหญิง อายุ 25 ปี ถูกส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากบาดเจ็บที่บริเวณศีรษะรุนแรง จากการสอบสวนพบลักษณะรถเป็นรถบัส 2 ชั้น ทะเบียนกรุงเทพมหานคร เป็นรถจ้างเหมา ผู้โดยสารเป็นพนักงานเทศบาลตำบลท่าสายลวด เดินทางเพื่อไปศึกษาดูงานที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

ทีม SRRT จากส่วนกลางและพื้นที่ลงสอบสวนการเกิดอุบัติเหตุ พบว่าความเสี่ยงด้านกายภาพ สภาพถนนทางลงเขาลาดชันต่อเนื่อง มีป้ายเตือนตามมาตรฐานแต่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ บริเวณที่เกิดเหตุเป็นบริเวณที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ความเสี่ยงด้านตัวรถ อายุโครงสร้างตัวรถมากกว่า 40 ปี ปรับปรุงเป็นรถ 2 ชั้น ปี 2548 รถจดทะเบียน 44 ที่นั่ง แต่วันเกิดเหตุมีผู้โดยสาร 52 ที่นั่ง ทุกที่นั่งไม่มีเข็มขัดนิรภัย ห้องเก็บของเหนือศีรษะไม่มีฝาปิด ขณะเกิดเหตุสัมภาระในห้องเก็บของหล่นใส่ศีรษะผู้โดยสาร ความเสี่ยงตัวผู้ขับ ขับรถโดยใช้ความเร็วสูง มีการขับแซงคันอื่น เคยขับเส้นทางนี้ 4 ครั้ง ไม่ชำนาญทางในเส้นทางถนนแม่สอด-ตาก ขาดสมรรถนะในการใช้ระบบเบรกควบคุมกับระบบห้ามล้อเมื่อลงเขาลาดชันต่อเนื่อง ผู้ขับรถไม่ชำนาญเส้นทางในเวลากลางคืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้มีการปรับปรุงและเพิ่มป้ายเตือนในเส้นทางและจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ มีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วงสงกรานต์

สถานการณ์ต่างประเทศ

สถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก (H7N9) ในมณฑลกว่างตุงและมณฑล Anhui ประเทศจีน

ข้อมูลระหว่างวันที่ 20 - 25 มีนาคม 2557 คณะกรรมการสุขภาพและการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ (NHFP) ของประเทศ

จีน แจ้งองค์การอนามัยโลก (WHO) พบผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก (H7N9) ยืนยันทางห้องปฏิบัติการทั้งหมด 7 ราย รายละเอียดดังนี้

ในวันที่ 20 มีนาคม 2557 พบผู้ป่วยทั้งหมด 3 ราย เป็นเพศชายทั้งหมด อายุระหว่าง 32 – 78 ปี อาศัยอยู่ในเมืองเซินเจิ้น มณฑลกวางตุ้ง 2 ราย และอาศัยอยู่ในเมือง Shaoyang มณฑลหูหนาน 1 ราย ผู้ป่วยทุกรายเข้ารับการรักษากลายเป็นผู้ป่วยใน และเป็นผู้ป่วยวิกฤต ไม่มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีก

ในวันที่ 24 มีนาคม 2557 พบผู้ป่วยทั้งหมด 2 ราย เพศชายทั้งสองราย อายุ 62 ปี และ 78 ปี อาศัยอยู่ใน เมืองซัวเถา มณฑลกวางตุ้ง และอาศัยอยู่ในเมือง Chuzhou มณฑล Anhui ผู้ป่วยทั้งสองรายเข้ารับการรักษากลายเป็นผู้ป่วยใน และรายที่อาศัยอยู่

ในเมือง Chuzhou มณฑล Anhui เป็นผู้ป่วยวิกฤต มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีก 1 ราย

ในวันที่ 25 มีนาคม 2557 พบผู้ป่วยทั้งหมด 2 ราย เพศชายทั้งสองราย อายุ 49 ปีและ 58 ปี อาศัยอยู่ในเมืองเซินเจิ้น และเมืองกวางโจว ของมณฑลกวางตุ้ง ผู้ป่วยทุกรายเข้ารับการรักษากลายเป็นผู้ป่วยใน เป็นผู้ป่วยวิกฤต และมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกทั้ง 2 ราย

รัฐบาลจีนได้กำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกดังนี้ เพิ่มการเฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้หวัดนก สนับสนุนการรักษาผู้ป่วย และการสื่อสารจัดการความเสี่ยงกับประชาชน และการปล่อยข้อมูล กรณีเกิดการระบาดของโรคเป็นแบบ Sporadic

มาตรการป้องกันการจมน้ำของเด็กอายุมากกว่า 5 ปี

ไม่เล่นน้ำตามลำพัง ต้องมีผู้ใหญ่ไปด้วยเสมอ

ควรเล่นน้ำในบริเวณที่กำหนดไว้ และมีเจ้าหน้าที่ (Lifeguard) คอยดูแล

ต้องใส่ชูชีพทุกครั้งโดยสารเรือ หรือทำกิจกรรมทางน้ำ

เมื่อต้องเดินทางทางน้ำ ควรนำอุปกรณ์ชูชีพไปด้วยได้ติดตัวไปด้วยเสมอ

ไม่ควรลงไปเก็บดอกบัว
ผักบัว กระทิงในแหล่งน้ำ